

Sygn. akt IV CZ 20/21

POSTANOWIENIE

Dnia 27 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Łodko (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marcin Łochowski

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie z powództwa R. F.

przeciwko M. W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 27 lipca 2021 r.,

zażalenia powódki na postanowienie Sądu Okręgowego w W.

z dnia 11 lutego 2021 r., sygn. akt I Ca (...),

odrzuca zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w W. postanowieniem z 11 lutego 2021 r. odrzucił skargę kasacyjną powódki. W uzasadnieniu wskazał, że skarga kasacyjna została osobiście sporządzona i podpisana przez powódkę, która nie posiada aktualnego uprawnienia do wykonywania zawodu radcy prawnego, a tym samym nie ma zdolności postulacyjnej do wniesienia skargi kasacyjnej (art. 87¹ k.p.c.). Ponadto powódka, mimo wezwania do uiszczenia opłaty sądowej od wniesionej

skargi kasacyjnej, opłaty tej nie uiszcila, powołując się na zwolnienie jej od kosztów sądowych udzielone przez Sądy I i II instancji.

Zażalenie na postanowienie wniosła powódka osobiście. Zaskarżyła postanowienie w całości i wniosła o jego uchylenie, zarzucając, że jej sytuacja materialna nie pozwala na uiszczenia opłaty od zażalenia w kwocie 2500 zł. Osobiste uprawnienie do wniesienia skargi kasacyjnej uzasadniła faktem wpisania jej 1 października 1982 r. na listę radców prawnych w Okręgowej Komisji Arbitrażowej w T. przez Państwową Komisję Arbitrażową. Wyjaśniła, że wówczas wykonywała zawód radcy prawnego, natomiast od stycznia 1998 r. do września 2008 r. była zatrudniona na stanowisku Dyrektora Domu Pomocy Społecznej w W. i nie miała możliwości być czynnym radcą prawnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 87¹ § 1 k.p.c. w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych. Wyjątki od tej zasady zostały przewidziane w § 2 i 3 tego artykułu. Paragrafu 1 powołanego artykułu nie stosuje się m.in., gdy stroną inicjującą postępowanie przed Sądem Najwyższym jest radca prawny.

Uchybienie dotyczące zdolności postulacyjnej, wynikającej z art. 87¹ § 1 k.p.c., nie podlega konwalidacji. Zażalenie dotknięte takim brakiem podlega odrzuceniu bez wzywania skarżącego do jego uzupełnienia (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 marca 2018 r., V CZ 16/18 i z 30 czerwca 2020 r., III CZ 1/20). Niemożliwe również jest usunięcie takiego braku samodzielnie przez stronę ani jej pełnomocnika w jakiejkolwiek formie (postanowienie Sądu Najwyższego z 21 września 2011 r., I CZ 59/11).

Powyższe wynika z faktu, że uzupełnienie lub „poparcie” przez profesjonalnego pełnomocnika skargi kasacyjnej lub zażalenia, wniesionych przez stronę osobiście, nie spełnia wymagań zachowania przymusu, o którym mowa w art. 87¹ § 1 k.p.c. Celem przymusu adwokacko-radcowskiego jest zapewnienie, aby środki zaskarżenia kierowane do Sądu Najwyższego odpowiadały ustawowym wymaganiom i prezentowały poziom merytoryczny, jakiego można oczekiwać od osoby uprawnionej do świadczenia profesjonalnej pomocy prawnej. Cel ten

nie może zostać zrealizowany, jeżeli adwokat lub radca prawny jedynie „popiera” środek zaskarżenia wniesiony bezpośrednio przez stronę lub też jedynie sygnuje własnym podpisem środek zaskarżenia sporządzony przez stronę osobiście (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 marca 2008 r., II CZ 2/08; z 31 stycznia 2014 r., II CZ 84/13; z 21 października 2015 r., III CZ 48/15; z 27 kwietnia 2021 r., II CZ 18/21).

Ze względu na przytoczoną regulację, w pierwszej kolejności rozważenia wymaga kwestia, czy powódka, która osobiście sporządziła zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego odrzucające jej skargę kasacyjną, ma zdolność postulacyjną na podstawie art. 87¹ § 2 k.p.c. Zasady wykonywania zawodu radcy prawnego określone są w ustawie z dnia 16 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 75; dalej: ustawa). Zawód radcy prawnego może wykonywać osoba, która spełnia wymagania określone ustawą (art. 3 ust. 1 ustawy). Prawo wykonywania zawodu radcy prawnego powstaje z chwilą dokonania wpisu na listę radców prawnych i złożenia ślubowania (art. 23 ustawy). Osoba, która nie jest umieszczona w aktualnym spisie radców prawnych nie ma prawa wykonywania zawodu, a tym samym nie może ani jako pełnomocnik strony, ani we własnym imieniu sporządzić kasacji lub zażalenia do Sądu Najwyższego (postanowienie Sądu Najwyższego z 23 lutego 2001 r., I PZ 92/00).

Poza powołaniem się na wpis na listę radców prawnych Okręgowej Komisji Arbitrażowej w T. z 1982 r., powódka nie wykazała, że legitymuje się aktualnym wpisem na listę radców prawnych, uprawniającym do samodzielnego działania przed Sądem Najwyższym na podstawie art. 87¹ § 2 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 marca 2015 r., I UZ 30/14). Także weryfikacja z urzędu przez Sąd Okręgowy uprawnień zawodowych powódki tych okoliczności nie potwierdziła. Sąd Najwyższy również ustalił na podstawie informacji zamieszczonych na stronie Krajowej Izby Radców Prawnych (...) (zob. art. 89 zd. 3 k.p.c.), że powódka nie widnieje na liście radców prawnych.

Niewykazanie przez powódkę, że jest wpisana na listę radców prawnych uzasadnia wniosek, że nie ma też prawa wykonywania zawodu radcy prawnego.

Wobec powyższego, na podstawie art. 87¹ § 1 w zw. z art. 398⁶ § 3 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

jw